

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Навчально-науковий інститут мистецтв

**Кафедра методики викладання образотворчого і декоративно-прикладного
мистецтва та дизайну**

**СИЛАБУС
ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА
«НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА (плерерно-етнографічна)»**

Рівень вищої освіти – першого (бакалаврського)

Освітня програма «Середня освіта (Образотворче мистецтво)»

Спеціальність 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями)

Спеціалізація: 014.12 (Образотворче мистецтво)

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри

Протокол № 1

від «2» вересня 2024 р.

м. Івано-Франківськ – 2024 р.

1. Загальна інформація	
Назва освітнього компонента	Навчальна практика (пленерно-етнографічна)
Викладач (-і)	Тимків Богдан Михайлович
Контактний телефон Викладача	+38 0500500951
Е-mail викладача	bohdan.tymkiv@pnu.edu.ua
Формат освітнього компонента	офлайн/онлайн
Обсяг освітнього компонента	3 кредити ЄКТС, 90 годин
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Згідно з графіком затвердженим кафедрою.
2. Анотація до освітнього компонента	
<p>В опануванні та здобутті необхідних вмінь та навик є важливим проходження здобувачами освіти практичної підготовки в межах запланованої згідно освітньої програми «Навчальної практики (пленерно-етнографічної)». Освітній компонент направлений на розвиток науково-дослідної та художньої роботи. Зокрема, здобувачі освіти на базі практики мають можливість виконати етюди на пленері, відвідати етнографічні музеї та провести систематизацію та опис досліджуваних об'єктів. Проходження практики забезпечує студенту розвиток методологічних підходів до вирішення поставлених завдань; розвиток художніх здібностей у роботі на етюдними зарисовками; розвиток аналітичного мислення в ході спостереження за музейними експонатами; розвиток наукового апарату в роботі по систематизації та проведення описової роботи. Таким чином освітній компонент «Навчальна практика (пленерно-етнографічна)» проводиться в два етапи, об'єднані принципами наочного спостереження за природним середовищем етнографічного регіону Карпат та експонатами в етнографічних музеях Івано-Франківщини. Пропоновані завдання до виконання в межах практики сприяють розкриттю творчих здібностей студента та формуванню естетичних цінностей традиційного регіонального мистецтва.</p>	
3. Мета та цілі освітнього компонента	
<p>Мета практики – закріплення теоретичних знань і практичних навичок із низки дисциплін блоку формування фахових компетенцій, отриманих під час їх опанування впродовж першого та другого семестрів, розвиток творчої активності та ініціативи студентів, їх художньо-творчих уявлень про дійсність естетичного сприйняття.</p> <p>В цільях практики слід відмітити: ознайомлення з красою мальовничих пейзажів карпатського регіону; відвідини етнографічних музеїв Івано-Франківщини; набуття досвіду роботи над етюдами пейзажів та швидкими зарисовками експонатів музею; спостереження за роботою екскурсоводів; розробка методики проведення систематизації та опису за визначеними критеріями наукового дослідження; творча інтерпретація етюдної техніки з подальшим розвитком стилістичної манери малювання; організація роботи над етюдами та зарисовками музейних експонатів.</p>	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
<p>Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у галузі середньої освіти, що передбачає застосування теоретичних знань і практичних умінь із наук предметної спеціальності, педагогіки, психології, теорії та методики навчання і характеризуються комплексністю та невизначеністю умов організації освітнього процесу на рівні базової середньої освіти.</p> <p>Загальні компетентності. ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, до застосування знань у</p>	

практичних ситуаціях.

ЗК2. Знання й розуміння предметної області та професійної діяльності.

ЗК6. Здатність до міжособистісної взаємодії та роботи у команді у сфері професійної діяльності на основі етичних принципів, толерантності, до спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня.

ЗК7. Здатність виявляти повагу та цінувати українську національну культуру, виявляти та утверджувати національно-культурну ідентичність, реалізовувати свої права й обов'язки як члена суспільства; утверджувати цінності демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини та громадянина в Україні.

Фахові компетентності, спільні для всіх предметних спеціальностей (ФК)

ФК1. Здатність застосовувати систематизовані наукові знання в професійній діяльності відповідно до предметної спеціальності.

ФК2. Здатність забезпечувати навчання учнів державною мовою; формувати та розвивати їх мовно-комунікативні уміння і навички в області предметної спеціальності.

ФК3. Здатність виявляти й окреслювати мету та завдання педагогічної діяльності, здійснювати проектування процесів навчання й виховання учнів з урахуванням їх вікових та індивідуальних особливостей, освітніх потреб і можливостей; добирати та застосовувати ефективні методики й технології навчання, виховання й розвитку учнів

ФК5. Здатність здійснювати контроль і об'єктивне оцінювання рівня навчальних досягнень учнів на засадах компетентнісного підходу, аналізувати результати їхнього навчання, навчати учнів оцінюванню та самооцінюванню.

ФК6. Здатність до формування учнівського колективу, навичок командної роботи; знаходження ефективних шляхів мотивації учнів до саморозвитку; спрямування на прогрес і досягнення з урахуванням здібностей та інтересів кожного з них.

ФК7. Здатність до здійснення професійної діяльності з дотриманням вимог законодавства щодо охорони життя й здоров'я учнів (зокрема з особливими освітніми потребами); використання здоров'язбережувальних технологій під час освітнього процесу.

ФК9. Здатність аналізувати власну педагогічну діяльність та її результати, здійснювати самооцінку і самокорекцію своїх професійних якостей.

Компетентності предметної спеціальності (ПК)

ПК1. Здатність глибоко розуміти класичні та новітні мистецтвознавчі поняття і на їх основі розробляти концептуальні засади образотворення.

ПК2. Здатність застосовувати знання термінології традиційних та цифрових видів образотворчого мистецтва в освітній, науковій і художньо-творчій діяльності.

ПК4. Здатність характеризувати історичні віхи еволюції образотворчого мистецтва й адекватно оцінювати наявні артефакти за об'єктивними критеріями їх художності.

ПК5. Здатність добирати ефективні для художньо-творчого розвитку учнів форми, методи, засоби і технології студіювання образотворчого мистецтва.

ПК6. Здатність до організації, управління і моніторингу якості художньо-творчих та мистецько-освітніх проектів.

ПК7. Здатність застосовувати сучасні дослідницькі методи в образотворчій та художньо-педагогічній діяльності.

ПК10. Здатність до організації, проведення й оцінки результативності навчально-творчих практик, виховних заходів та виставок творів образотворчого мистецтва.

Програмні результати навчання(РН), спільні для всіх предметних спеціальностей

РН1. Відтворювати основні концепції та принципи педагогіки і психології; враховувати в освітньому процесі закономірності розвитку, вікові та інші індивідуальні особливості учнів.

РН2. Демонструвати вміння навчати учнів державною мовою; формувати та розвивати їх мовно-комунікативні уміння і навички засобами навчального предмета та інтегрованого навчання.

РН3. Визначати освітні цілі, планувати та проектувати навчальний процес на основі компетентнісного підходу з урахуванням освітніх потреб учнів; класифікувати форми, методи та засоби навчання предмета.

РН4. Добирати та застосовувати сучасні освітні технології та методики для формування ключових і предметних компетентностей учнів; критично оцінювати результати їх навчання та ефективність уроку.

РН5. Добирати доцільні форми та методи виховання учнів на уроках і в позакласній роботі; аналізувати динаміку особистісного розвитку учнів, визначати ефективні шляхи їх мотивації до саморозвитку та спрямування на прогрес і досягнення з урахуванням здібностей та інтересів кожного з них.

РН6. Проектувати психологічно безпечне й комфортне освітнє середовище з дотриманням вимог законодавства щодо охорони життя й здоров'я учнів (зокрема з особливими освітніми потребами), технологій здоров'язбереження під час освітнього процесу, способів запобігання та протидії негативним впливам на особистість, налагоджувати ефективну співпрацю з учнями та батьками (особами, які виконують їхні функції).

РН7. Застосовувати систематизовані наукові знання в професійній діяльності відповідно до предметної спеціальності, оперувати базовими категоріями та поняттями предметної області спеціальності.

РН9. Застосовувати сучасні інформаційно-комунікаційні та цифрові технології у професійній діяльності.

РН10. Демонструвати володіння сучасними технологіями пошуку наукової інформації для самоосвіти та застосування її у професійній діяльності.

РН11. Виявляти навички роботи в команді, адаптації та дії у новій ситуації, пояснювати необхідність забезпечення рівних можливостей і дотримання гендерного паритету у професійній діяльності, поваги й толерантності у полікультурному суспільстві.

Програмні результати навчання для предметної спеціальності (ПРН)

ПРН3. Уміти знаходити й опрацьовувати візуальні і літературні джерела та ефективно використовувати їх в мистецько-освітній, науковій і художньо творчій діяльності.

ПРН6. Володіти навичками художнього проектування, конструювання, формотворення, моделювання і макетування об'єктів дизайну.

ПРН7. Уміти графічно, колористично і пластично декорувати предмети ужиткового мистецтва.

ПРН12. Володіти педагогічним малюнком та демонстраційним обладнанням, дидактичним матеріалом унаочнення уроків образотворчого мистецтва.

ПРН13. Уміти прищеплювати учням художні цінності традиційних і сучасних напрямів національного образотворчого мистецтва.

5. Організація навчання

Обсяг освітнього компонента

Вид заняття	Загальна кількість годин		
Лекції			
Практичні заняття			
Самостійна робота	180		
Ознаки освітнього компонента			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний/вибірковий
3	014 «Середня освіта»	2 (бакалавр)	Нормативний

Тематика освітнього компонента

Види роботи	Години
Тема 1. Настановча конференція. Ознайомлення із базою практики, узгодження графіку та змісту роботи практиканта.	5
Тема 2. Виконання практичних завдань практики: акварельний живопис	30
Тема 3. Виконання практичних завдань: вільна графіка (робота м'якими матеріалами)	30
Тема 4. Виконання практичних завдань: начерки.	25

Тема 5. Знайомство з науково-дослідною діяльністю та експозиціями етнографічних музеїв.	15
Тема 6. Відвідування етнографічних музеїв. Збір матеріалу: фотофіксація експонатів, атрибуція експонатів, записи опису експонатів. Аналіз експонатів.	30
Тема 7. Ведення щоденника студента-практиканта. Опис виконаних робіт згідно поставлених завдань.	15
Тема 8. Оформлення робіт для перегляду.	5
Тема 9. Оформлення звітної документації за результатами навчальної практики.	20
Тема 10. Участь у підсумковій конференції (за підсумками проходження практики). Огляд виконаних робіт.	5
Всього	180

6. Система оцінювання освітнього компонента

Загальна система оцінювання освітнього компонента	<p>Вид контролю – залік.</p> <p>Максимальна кількість балів – 100.</p> <p>Оцінювання видів навчальної роботи:</p> <p>Виконаний етюд – 3 балів (в сумі за 15 етюдів – 45 балів); ознайомлення з експозиціями та діяльністю музеїв – 5 балів; збір матеріалу в експозиціях музеїв – 10 балів; ведення щоденника – 10 балів; підготовка аналізу музейних експонатів – 10 балів; оформлення звітної документації за результатами навчальної практики – 10 балів; звітна документація та захист результати навчальної практики (плерно-етнографічної) – 10 балів.</p>
Вимоги до документації	<p>Звітна документація здається студентами по завершенню проходження практики протягом наступного тижня керівнику практики від ЗВО на кафедру методики викладання образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та дизайну. Вона включає:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Щоденник з проходження практики, який відображає зміст практики (календарний план); 2. Звіт з виконаної роботи з зазначеною кількістю виконаних завдань, місцями їх виконання; 3. Відгук-оцінку керівника практики із зауваженнями; 4. Фотозвіт про проходження практики (фоторяд з місць плеру); 5. Фотозвіт з перегляду за результатами плеру. <p>Звіт з практики проходить у формі перегляду робіт, що проводиться комісією у складі завідувача кафедри та викладачів, що керують плерними практиками студентів першого курсу. Оцінка за практику виставляється з урахуванням рейтингових балів за видами діяльності практиканта (таблиця максимальних рейтингових балів додається) та вноситься в заліково-екзаменаційну відомість і залікову книжку студента за підписом керівника практики.</p> <p>Крім творчого перегляду здійснюється ще й колективна форма підведення підсумків практики – аналізуються позитивні і негативні аспекти роботи під час практики. Студенти, які не виконали програму практики, за наявності поважної причини проходять практику повторно, у вільний від навчання час.</p> <p>Ведення щоденника практики – 10 балів; підготовка аналізу музейних експонатів – 10 балів; оформлення звітної документації за результатами навчальної практики – 10</p>

	балів; звітна документація та захист результати навчальної практики (пленерно-етнографічної) – 10 балів.
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання 50 % завдань
Підсумковий контроль	Форма контролю - залік; Форма задачі – комбінована (усна, письмова).

7. Політика освітнього компонента

1. Викладання курсу та взаємодія із здобувачем вищої освіти ґрунтуються на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників: Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника; Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника; Положення про запобігання академічному плагіату в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника.

Ознайомитися з цими положеннями та документами можна за посиланням

<https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>

2. Основні вимоги щодо проведення навчальних практик викладені у положеннях: «Порядок встановлення відповідності навчальних дисциплін (практик) профілю кафедр університету <https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/poriadok-vstanovlennia-vidpovidnosti-navchalnykh-dystsyplin-praktyk-profiliiu-kafedr-universytetu.docx.pdf>, «Положення про організацію та проведення практики у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/05/02-07.50_2023-polozhennia-pro-orhanizatsiiu-ta-provedennia-praktyky-u-prykarpatskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasyliya-stefanyka.pdf

3. Пропуски практичних занять відпрацьовуються. Здобувач вищої освіти зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до «Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 309 від 19 травня 2023 р.).

4. Порядок та організація контролю знань здобувачів вищої освіти визначаються «Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» введеного в дію наказом ректора №447 від 24 липня 2015 р.; із внесеними змінами наказом ректора №417 від 03 липня 2023 р.) <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/08/polozhenia-pro-osp-7-redaktsia.pdf> та «Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 309 від 19 травня 2023 р.) <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/05/otzinnuvannja-uspishnosti.pdf>.

5. Неформальна освіта зараховується згідно «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>

8. Рекомендована література

Основна література:

1. Валенкевич О.В. Культурно-освітні засади діяльності чеських музеїв (на прикладі «Наукового центру «Техманія» у місті Пльзень»). Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Педагогічні науки. 2017. Вип.3. С. 39-44. URL:
2. http://nbuv.gov.ua/UJRN/VZhDUP_2017_3
3. Горбатенко Л.П. Асоціативно-образний живопис як самобутній напрям нефігуративного образного мистецтва // АРТ-платФОРМА. 2021. Вип. 1(3). С. 361 – 370. URL: <https://art-platforma.kmaecm.edu.ua/index.php/art1/article/view/64/55>
4. Караманов О. Музейна педагогіка в навчально-виховному процесі загальноосвітньої

школи. Освіта та педагогічна наука. №3 (152), 2012.

6. Котлер Н., Котлер Ф., Котлер В. Музейний маркетинг і стратегія: формування місії, залучення публіки, збільшення доходів і ресурсів. К.: «Стилос», 2010. 528 с.
7. Ключко Ю. Музеезнавство: словник-довідник. К.: НАККІМ, 2013. 80с.
8. Лисенко Т.М. Музейна педагогіка та перспективи розвитку. URL: <https://virtkafedra.ucoz.ua/elgurnal/pages/vyp9/lysenko.pdf>
9. Маньковська Р.В. Музеї України в суспільно- історичних викликах ХХ - початку ХХІ століть. Львів: Простір М, 2016. С. 183-185.
10. Музейна педагогіка в науковій освіті : збірник тез доповідей учасників ІІ Всеукраїнської науково- практичної конференції, м. Київ, 26 листопада 2020 р. / за наук. ред. С. О. Довгого. Київ: Національний центр «Мала академія наук України», 2020. 310 с.
11. Музейна педагогіка – синтез досвіду: Метод. мат. /Автори - упоряд.: Горовий А.В., Топилко О.В. Лучук Т.Є., Завадська О.А. К.: НВЦ «Пріоритети», 2012. 84 с.
12. Піддубна О. М. Живопис у розвитку творчих здібностей майбутніх вчителів образотворчого мистецтва. URL: <https://eprints.zu.edu.ua/28855/1/Піддубна%20Оксана%20Михайлівна%20стаття%20БАР%20-%202019%20виправлено.pdf>
13. Пленер: практика з образотворчого мистецтва : навчально- методичний посібник / укладач : О. Я. Музика. Умань : ФОП Жовтий О.О., 2016. 136 с.
14. Портал «Національний віртуальний музей» (Велика Британія): <http://www.culture24.org.uk/home>
15. Руденко С. Б. Музейна пам'ятка: соціокультурна сутність та місце в системі історико-культурних цінностей: монографія. К.: НАКККІМ, 2012.
16. Руденко С. Б. Музейна пам'ятка: соціокультурна сутність та місце в системі історико-культурних цінностей: монографія. К.: НАКККІМ, 2012.
17. Рутинський М. Й., Стецюк О. В. Музеезнавство: Навч. посіб. К.: Знання, 2008.
18. Сайт музейної спільноти України та журналу «Музейний простір»: <http://prostir.museum.ua>
19. Стась М. І. Академічний живопис : навчально-методичний посібник.. Черкаси : Вид. від. ЧНУ імені Богдана Хмельницького, 2010. 244 с.Удалова А. А. Техніка живопису в практиці підготовки дизайнера. *Науковий форум : Педагогіка і психологія* : зб. ст. за матеріалами ХІ міжнар. наук.-практ. конф. № 9 (11). «МЦНО», 2017. С. 56–60.
20. Удовиченко І. В. Музейна педагогіка: теорія і практика: науково-методичний посібник. К.:Логос, Національний музей історії України, 2017. 72 с.
21. Черватюк В. О. Методичні рекомендації з пленерного живопису для молодих художників. Українська академія мистецтва. Київ., 2013. Вип. 21. С. 44-51.
22. Черватюк В. О. Пленерний живопис – невід'ємна складова художньої освіти. Мистецька освіта. Київ., 2010. С. 403-409.

Викладач: Тимків Богдан Михайлович, професор, завідувач кафедри методики викладання образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та дизайну